

Spirituální teologie

6. OSTŘÍ NOŽE: VĚDĚT A NEVĚDĚT

Úvod

Obcházíte moře i zemi, abyste získali jednoho nového věřícího, a když se jím někdo stane, uděláte z něho syna pekla, dvakrát horšího, než jste sami! (Mt 23, 15)

Ortodoxie – ortopraxe

Ostří nože – úzká cesta: ortodoxní učení x o Bohu nevíme všechno

„O těch nejlepších věcech se vůbec nedá mluvit; ty druhotně nejlepší zůstávají téměř vždy nepochopeny; život tak trávíme mluvením o věcech třetího řádu.“ (H. Zimmer)

Dualistický (oheň, síra, moralismus) je jazykem „dábelským“, dává pocit něčeho, čeho se lze držet a co staví vše na správné místo. Stává se náhradou za skutečný cíl náboženství, kterým je vždy spojení s Bohem. O nejlepších věcech se mluvit nedá, ty mohou být jen zakoušeny.

Dva proudy

Dva duchovní proudy pro udržení vnitřní rovnováhy: tradice znalosti a neznalosti, vědění a nevědění; **tma a světlo** (teologicky **apofatická** a **katafatická** cesta). Jsou potřebné obě, a spolu tvoří nádhernou formu vyššího vědomí, které říkáme **biblická víra**.

Sluneční a lunární světlo

Všechny věci směsí světla a tmy, „jen Bůh je dobrý“ (Mk 10,18)

Nejvhodnějším jazykem spirituality je poezie a umění; nenabízí závěry, ale probouzí cestu

Ježíš používá obrazy a podobenství, nikoli prózu a přímé učení

Poušť a vrchol hory

Biblické metafory pro vyjádření těchto dvou skutečností spirituality

Poznání a nevědění je zvláště dobře integrováno ve dvou souvisejících epizodách Písma: Mojžíš na hoře Sinaj, Ježíš na hoře Proměnění

Epifanie je současně světlo a tma, poznatelnost i nepoznatelnost, odhalení i neodhalení

Ježíš pak přikazuje o této „nejlepší věci“ mlčet, posvátnost a tajemství této zkušenosti je nutno uchovat

Dnešní zmatek

Přebytek informací x touha po jistotě

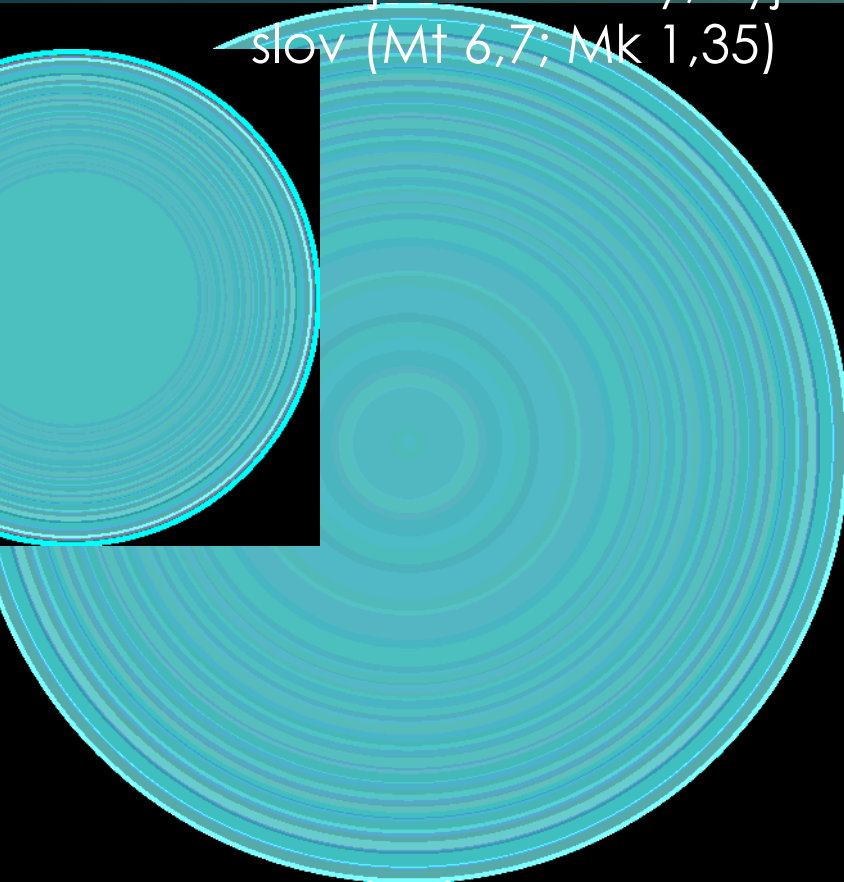
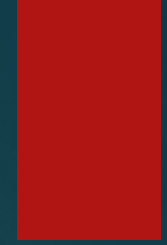
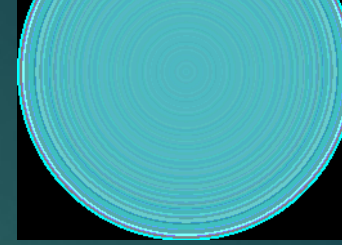
Náboženský fundamentalismus. **Fundamentalistický způsob myšlení má natolik rád odpovědi a vysvětlení, že si záměrně nevšímá toho, jak dějiny k těmto vysvětlením dospěly, nebo jak samoučelná tato vysvětlení obvykle jsou**

Velká spiritualita hledá rovnováhu mezi protiklady

Židovsko-křesťanská tradice neměla být jednosměrnou záležitostí „shora dolů“, ale **organickým setkáním mezi oním vnitřním Vědoucím, k němuž je možno se přiblížit v modlitbě, a vnějším Vědoucím, kterého bychom mohli nazvat Písmo a tradice**

Modlitba jako proces

Dvěma cestám vědění a nevědění se učíme prostřednictvím modlitby, a to jak modlitby, vyjádřené slovy (např. Otčenáš), tak modlitby beze slov (Mt 6,7; Mk 1,35)

Nikomu o tom neříkejte

„mesiášské tajemství“

V duchovním smyslu: nemluvte o těchto věcech, dokud neprojdete tajemstvím proměnění od falešného já k pravému já; jde o **vnitřní proměnění**

Židovství, křesťanství a islám na sebe vzaly velké riziko, když svoji zkušenost vložily do slov

Boží riziko vtělení

Rozhodující je **zkušenost s Boží přítomností**, ne shoda ve slovech a formách; Ježíš nám dává **svoji vzkříšenou přítomnost jako „cestu, pravdu a život“**; formy a slova jsou důležitá, ale na Boha mohou pouze ukazovat

modlitba a utrpení: dvě hlavní cesty proměny člověka

Modloslužebnictví slov

„doslovná biblistika“ neumí číst mezi řádky

K Písmu přistupovat s pokorou a trpělivostí, oprostít se od vlastních představ, dovolit Duchu, aby nám odkryl hlubší smysl Písma, jinak slyšíme jen to, s čím souhlasíme, nebo co jsme se již předem rozhodli v Písmu najít

Určité pravdy potřebují světlo, které objevíme jedině prostřednictvím tmy, v liminárních momentech utrpení, zrození, smrti; nemůžeme se k nim dostat pouhým čtením knih

Ježíš přišel v převleku našeho vlastního života; nechce nás učit pravdám, ale zprostředkovat zkušenost

Cesta oklikou přes „pustinu“

Ex 13,17-18 Cesta oklikou ukazuje, že skutečným cílem nebylo se dostat na určité místo, nýbrž byla ním cesta sama, skrze zkoušky, přírodu a vztahy, vždy tři kroky vpřed a dva kroky vzad

V náboženství se často děje to, že bez zkušenosti se **obal stává náhražkou za obsah**

Pouze ti, kdo nejprve žili a milovali, trpěli a zakoušeli neúspěchy, a znovu žili a milovali, jsou schopni Písmo číst způsobem, který je pokorný, inkluzivní, který je nakonec prospěšný a přinášející ovoce

Nejlepší to bylo na počátku

Ex 20,7 vyslovování Božího Jména nadarmo, vyslovit = znevážit

JHWH, souhlásky Božího jména, jsou skvělým pokusem napodobit lidské dýchání

Věčné Boží tajemství není možno ani uchvátit, ani ovládnout, je možné je pouze přijmout a vyjadřovat s takovou svobodou, s jakou dýcháme. Dýchání je jedinou věcí, kterou děláme od svého zrození až do smrti.

Bůh je přístupný a dosažitelný jako náš vlastní dech, a žádné náboženství to nebude schopno rozdělit, ovládnout, ani nebude schopno rozhodovat o tom, kdo to dostane

Ježíš po zmrtvýchvstání dechne na apoštoly (J 20,22), definitivně jim přislubuje Ducha a tento Duch se nabízí jako pravý dech života